

Bilaga 1:1 till kommunstyrelsens protokoll den 14 januari 2004, § 2

PM 2003 RIV (Dnr 411-1008/2000)

Närvarotid i förskoleverksamheten för barn med nyfött syskon

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Ingen förändring görs av gällande regler för kvargående i
förskoleverksamheten med anledning av nyfött syskon.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Utbildningsnämnden har i budget för år 2000 fått i uppdrag att se över situationen för barn till föräldralediga i förskoleverksamheten. Detta utifrån att barn år 2000 kunde förlora sin plats i förskolan när en förälder valde att vara hemma längre tid än föräldraledighetslagen gav rätt till, 18 månader, för att ta hand om småsyskon. Förutsättningarna för att dessa barn skulle få behålla sin plats i förskolan tills de börjar i förskoleklass har utretts av utbildningsnämnden.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår att ingen ändring görs av regler för kvargående i förskoleverksamhet för nyfött syskon.

Mina synpunkter

Förutsättningarna för det uppdrag som utbildningsnämnden fick att utreda år 2000 har förändrats. Barn till föräldralediga har nu rätt till barnomsorgsplats under hela föräldrarnas föräldraledighet. Den tidigare begränsningen på 18 månader är borttagen. Jag vill i samband med detta lyfta fram att Stockholms stad dessutom erbjuder rätt till generösare vistelsetider än vad som är lagstadgat, genom att barn till föräldralediga får vistas sex timmar per dag på förskolan mot lagstadgade tre timmar. Detta utgör en del av den satsning som majoriteten gör på förskolan under innevarande mandatperiod.

Jag förslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Ingen förändring görs av gällande regler för kvargående i förskoleverksamheten
med anledning av nyfött syskon.

Stockholm den 3 december 2003

ERIK NILSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Utbildningsnämnden har i budget för år 2000 fått i uppdrag att se över situationen för barn till föräldralediga i förskoleverksamheten. Detta utifrån att barn kan förlora sin plats i förskolan när en förälder väljer att vara hemma längre tid än föräldraledighetslagen ger rätt till, 18 månader, för att ta hand om småsyskon. Förutsättningarna för att dessa barn ska få behålla sin plats i förskolan tills de börjar i förskoleklass har utretts av utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade den 31 augusti 2000 följande.

Förvaltningens förslag överlämnas till kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Lars Rådö m fl* (s), till förmån för sitt yrkande enligt följande.

1. Överlämna och i huvudsak återropa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Föreslår kommunstyrelsen besluta att ändra kvargående regler så att barn till hemmavarande syskon får rätt att gå kvar i förskolan längre än 18 månader efter syskonets födsel.
3. Samt att anförda följande

Förskoleverksamheten är i första hand till för det enskilda barnets skull. Stockholm stad tillämpar förhållandevis generösa kvargående regler där ett större syskon har rätt att behålla sin plats i förskolan även när någon av föräldrarna är hemma med det yngsta syskonet. Dock upphör i nuläget denna rätt vid 18 månaders ålder. Vi anser att rätten bör utsträckas till hela förskoletiden. I allmänhet återgår föräldrarna till förvärvsarbete efter föräldraförsäkringens utgång alternativt väljer att vårda bägge syskonen hemma. De ekonomiska konsekvenserna för detta beslut torde bli mycket begränsade eftersom stadsdelarna rapporterar att endast ett barn under de senaste året sagts upp p g a 18-månaders regeln.

Reservation anfördes av *Sabina Bossi* (mp), med instämmande av ledamoten *Margareta Olofsson m fl* (v) till förmån för sitt yrkande enligt följande.

1. Att alla barn som har en plats inom förskolan har rätt att behålla platsen till dess de börjar skolan oberoende av föräldrarnas situation.
2. Därutöver anförda följande

Ursprunget till fullmäktiges uppdrag är de enskilda fall då föräldrar tvingats säga upp förskoleplatsen för ett äldre syskon när de önskat stanna hemma med ett yngre syskon längre än 18 månader. Hänsyn ska tas till både det äldre barnets behov av kontinuitet i en invand barngrupp i förskolan, av stimulans och av kamrater och det mindre barnets behov av närhet till föräldrarna. Det är självklart att det ska gå att förena dessa båda behov för en familj som bedömer detta vara den bästa kombinationen för just dem. Frågan handlar om valfrihet ska gälla och inte om ekonomiska konsekvenser för kommunens budget.

Dessutom är det osannolikt att tro att de föräldrarna som av någon anledning inte valt att anlita offentligt finansierad barnomsorg, eller av någon anledning ej uppfyller kraven för barnomsorg, skulle förändra sitt val av barnomsorgsform om den aktuella regeln om närvarotid ändras.

Att hänvisa till öppen förskola och/eller deltidsförskola är tyvärr orealistiskt. Dessa är snart inte existerande alternativ då det är en alltför ofta förekommande besparingsåtgärd att lägga ner dem. Dessutom bör öppen förskola och deltidsförskola finnas nära de som vill utnyttja dem för att kunna fungera som alternativ.

Särskilt uttalande gjordes av *Jan Björklund m fl* (fp), med instämmande av ledamoten *Kristina Alvendal m fl* (m) och ledamoten *Pia Skott* (kd) enligt följande.

Föräldrarna måste nu på allvar ges möjlighet att styra över sin tid och över valet av barnomsorg. Det är föräldrarna som har bäst möjlighet att avgöra hur tid och resurser fördelas.

Vi vill ha en ny nationell familjepolitik som myndigförklarar föräldrarna och tilltror föräldrarna själva valet mellan heltid, deltid eller ingen tid alls på arbetsmarknaden under olika perioder i livet. En ny nationell familjepolitik innehåller därför bland annat förslag om barnomsorgskonto som omfattar alla barn och ger föräldrarna möjlighet att välja barnomsorg, minska sin arbetstid eller stanna hemma under en del av barnens uppväxt. Det nuvarande systemet där kommunen fastställer regler för när barn berättigas till omsorg begränsar föräldrarnas handlingsutrymme och ger upphov till den typ av problem som ligger bakom det aktuella ärendet.

Ersättnyttrande gjordes av *Helvi Tsai* (sp) till stöd för det särskilda uttalandet av ordförande Jan Björklund m fl (fp).

Av **utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2000 framgår i huvudsak följande.

Förvaltningen har för att få en uppfattning om problemets omfattning frågat samtliga stadsdelsförvaltningar om hur många barn som under det senaste året sagts upp på grund av att föräldern efter 18 månaders föräldraledighet inte återgått till förvärvsarbete.

Majoriteten av stadsdelsförvaltningarna har svarat och endast ett barn har sagts upp från sin plats i förskoleverksamheten på grund av att föräldern inte återgått till förvärvsarbete, studier osv. efter graviditetsledigheten.

En ändring av regler så att barn till föräldralediga som inte har för avsikt att återgå till förvärvsarbete osv. skulle få ha kvar sin plats i förskoleverksamheten till dess de börjar i förskoleklassen innebär att en grupp barn vars föräldrar förvärvsarbetar när det första barnet börjar i förskoleverksamheten skulle vara gynnade framför alla andra barn som också har hemmavarande föräldrar.

Ska grundregeln ändras bör rätten att få och rätten att behålla plats i förskoleverksamheten inte bara gälla de barn som får syskon, utan omfatta samtliga barn.

Föräldralediga har vanligtvis för avsikt att återgå till arbete. De kan däremot vilja sträcka ut tiden för ledigheten ytterligare några månader utöver de 18. De synpunkter som förvaltningen har fått handlar företrädesvis om att föräldrar vill ha rätt till plats för barnet ytterligare några månader utöver de 18 som nu gäller.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Grundregeln för rätt till plats i förskoleverksamhet är att barnets föräldrar förvärvsarbetar, studerar, är föräldralediga, är arbetslösa och aktivt söker arbete, eller till följd av barnets eget behov. Regeln för barns kvargående i förskola när en förälder är föräldraledig för vård av småsyskon har förändrats sedan uppdraget gavs till utbildningsnämnden. Nu har barn rätt till förskoleplats under förälderns hela föräldraledighetstid. Närvarotiden i förskoleverksamhet begränsas dock för dessa barn. Barnet har lagstadgad rätt till tre timmars förskola per dag under denna period. Stockholms stad har valt att vara mer generösa och erbjuder barnen sex timmars förskola per dag, bland annat av pedagogiska skäl.

Efter det att uppdraget gavs till utbildningsnämnden har dessutom allmän förskola införts. Alla barn, som inte redan är inskrivna i förskolan, erbjuds plats i den allmänna förskolan från och med höstterminen det år de fyller fyra år. Den allmänna förskolan omfattar tre timmar per dag och är avgiftsfri. Dessutom finns tillgång till öppna förskolor.

De ekonomiska konsekvenserna av beslutet att ge alla barn rätt till förskoleplats är svåra att uppskatta. Stadsledningskontoret anser att en regelförändring som innebär ökade kostnader för förskoleverksamheten inte bör göras utan att detta vägs mot andra angelägna insatser i budgetprocessen.

Stadsledningskontoret anser därför inte att en ytterligare förändring av regelverket bör göras avseende barn till föräldralediga.